

Saksfremlegg

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
22.09.2020

Sak:

Videre oppfølging av økonomien ved HSL-fakultetet

Innstilling til vedtak:

- 1. Fakultetsstyret ber dekanen i samråd med styreleder å utarbeide et notat til universitetsledelsen som oppsummerer underfinansiering av tiltak som omtalt i saksfremlegget. Notatet oversendes universitetsledelsen i forkant av dialogmøtet høsten 2020.*

Bakgrunn

Fakultetsstyret vedtok i budsjettfordelingssaken for 2020 et budsjett med en betydelig overbudsjettering, og ba samtidig om at budsjettfordelinga for 2021 skal inkludere en plan for å bringe inntekter og utgifter i balanse. Fakultetsstyret har også bedt om at økonomien blir fulgt opp gjennom tertialvise rapporteringer.

I tillegg til i budsjettfordelingssaken er det gjort rede for den økonomiske situasjonen ved fakultetet og de enkelte enhetene blant annet gjennom disse sakene til fakultetsstyret:

- Orienteringssak til møte 18.03.2020 Gjennomgang av økonomien ved enhetene HSL
- Sak FS 8/20 Regnskap for HSL-fakultetet 2019 og utvikling i avsetninger
- Sak FS 17/20 Gjennomgang av økonomien og statusrapport per 1. tertial 2020

Regnskapet for 2. tertial vil ikke være avsluttet før etter medio september. Endelig rapport for 2. tertial vil bli lagt fram for fakultetsstyret i oktobermøtet.

I forbindelse med fakultetsstyrets behandling av sak FS 17/20 i junimøtet i år, ble det spilt inn et ønske om å gi en tilbakemelding fra styret til universitetsledelsen om den økonomiske situasjonen ved fakultetet, med særlig fokus på de områdene hvor fakultetsstyret og -ledelsen mener fakultetet er kommet urimelig ut. Dekanen vil i denne saken følge opp denne bestillingen og peke på forhold som er med på å forklare hvorfor økonomien ved fakultetet generelt sett er svekket de senere årene, og spesielt peke på beslutninger som gjør at fakultetet kommer uforholdsmessig skjevt ut. Fakultetsledelsen inkludert styreleder har sitt halvårlege dialogmøte med universitetsledelsen i slutten av oktober. Dekanen foreslår at tilbakemeldingen fra fakultetsstyret til universitetsledelsen går i form av et oppsummerende notat i forkant av dette møtet, og at vi ber om at temaet blir satt opp på agendaen for møtet.

Denne saken vil også være en del av grunnlaget for diskusjonen videre om hvilke grep fakultetet kan gjøre for på sikt å oppnå budsjettbalanse.

Utviklingen i tildelt ramme

I løpet av de siste fem årene har fakultetene vært utsatt for en rekke kutt i bevilgningene. Disse kommer dels av kutt i ramma til UiT som er viderefordelt ned på enhetene, og er dels en følge av interne tiltak og omprioriteringer som UiT selv har iverksatt. Vi vil nedenfor gi en oversikt over de kuttene som i vesentlig grad har bidratt til reduserte budsjettrammer på fakultetet. Det gjelder både direkte kutt i basisbevilgning og indirekte kutt som følge av tiltak som ikke er fullfinansiert.

Generelle kutt i basistildelinga

Fakultetene fikk i 2016 og 2017 generelle kutt i basistildelinga. For HSL-fakultetet utgjorde dette ca. 5 mill. kr.

Avbyråkratisering- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen)

Regjeringen innførte i 2015 en femårig avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform, kalt ABE-reformen. Hensikten var å effektivisere statlig sektor gjennom årlige rammekutt på mellom 0,5% og 0,8%. ABE-kuttet er videreført i statsbudsjettet. Det er signaler om at kuttet videreføres også i årene fremover.

Universitetsstyret har vedtatt at innsparingstiltakene internt på UiT skal «omfatte det som er underlagt universitetsdirektørens virkeområde, og dermed den samlede administrative virksomheten, gjennomgående på alle nivåer». Det ble dermed forutsatt at innsparingene skulle tas ut i universitetets utgifter til ledelse og administrasjon som finansieres over eget grunnbudsjett. UiT besluttet å fordele kuttet ned til fakultetene etter en nøkkel som baserer seg på andel bevilgningsfinansierte administrative stillinger på UiT.

Det samla kuttet for HSL-fakultetet er så langt på ca. 16,2 mill. kr.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Sum
HSL	1 718	2 238	1 748	2 834	3 186	3 166	14 890
IRS*	324	422	330	267			1 343

*Anslagsvis

I 2015 var det omtrent 105 administrative årsverk ved fakultetet. I 2020 er vi færre totalt sett med 93 årsverk, men korrigert for stillingene som ble trukket i forbindelse med ADM2020 og de nye stillingene vi fikk tilført ved i forbindelse med overføringen av IRN og IBS er vi omtrent på samme nivå i dag som i 2015 med ca 102 administrative årsverk. Det bør her også nevnes at fakultetet forut for 2015 reduserte antallet administrative stillinger.

Ny internhusleiemodell

Universitetsstyret vedtok i sak 35-17 ny internhusleiemodell for UiT med virkning fra 2018. Etter den nye modellen skal husleiekompensasjon til fakultetene/enhetene legges inn i basisbevilgninga til fakultetene/enhetene med 90 % av beregnede husleiekostnader ut fra arealene som enhetene disponerer i 2018. Det betyr at fakultetene selv må dekke inn resterende 10 %. Ved økte arealbehov må fakultetet selv bære kostnadene.

Arealkostnadene for HSL-fakultetet ble i 2018 beregnet til kr 47,265 mill., hvorav kr 4,727 mill. ikke er finansiert gjennom tildelt budsjettamme. I 2020 er tilsvarende beløp på kr 4,654 mill. kr.

Så langt har underdekninga vært finansiert gjennom nedskrivning av avsetninger og overbudsjettering. For framtida må det tas stilling til hvordan dette skal dekkes innenfor de årlige budsjettrammene.

Fusjonen med IRN og IBS fra 2018

I styresak S-29/17 vedtok universitetsstyret at UiT fra 1.1.2018 skulle være organisert i seks fakultet, og at IRS-fakultetet skulle splittes mellom Helsefak og HSL. Idrettshøyskolen ble lagt til Helsefak, og Institutt for barnevern og sosialt arbeid og Institutt for reiseliv og nordlige studier ble lagt til HSL. I budsjettfordelingen for 2018 ble det foretatt en splitting av basisbudsjettet til det gamle IRS-fakultetet. Basisbudsjettet tilhørende de to instituttene ble direkte overflyttet til HSL, og andelen HSL mottok utgjorde 28 mill. kr. Det ble utsatt å fordele budsjettrammer som tidligere dekket fakultetsadministrasjonen, felleskostnader for hele IRS-fakultetet og også det som tidligere i ulikt omfang hadde vært viderefordelt instituttene som strategiske midler. Beløpet som gjenstod å fordele utgjorde i 2019-rammen 15,285 mill. kr. Midlene ble heller ikke fordelt mellom enhetene i ordinær fordeling av budsjett for UiT for 2019.

I sak om revidert budsjettfordeling for 2019 som ble lagt frem for universitetsstyret 13. mars 2019 ble det foreslått følgende fordeling av fellesmidlene fra det tidligere IRS-fakultetet:

1. Den nyopprettede campusadministrasjonen, 3 årsverk	2,1 mill. kr
2. Nye fellestjenester, 4,5 årsverk	2,8 mill. kr
3. NAV-teamet, 2 årsverk	1,3 mill. kr
4. Driftskostnader utenfor HSL/Helse sin ramme	3,1 mill. kr
5. Endring av administrativ til faglig stilling HSL	1,0 mill. kr
6. Administrasjon + drift Helse	1,8 mill. kr
7. Administrasjon + drift HSL	3,0 mill. kr

I forslaget var det lagt inn kostnader til en ubesatt stilling (jf. bemanningsplan) for campusadministrasjonen. Det ble i forslaget ikke lagt inn kostnader tilknyttet 3 (den gang) ubesatte stillinger som ligger i bemanningsplanen for HSL. Dette innebærer at HSL har måttet bruke av sin øvrige ramme for å dekke opp de stillingene som ligger i bemanningsplanen, men som ikke var besatt på tidspunktet for fordeling.

I forkant av møtet i universitetsstyret 13. mars spilte fakultetsledelsen inn til universitetsdirektøren at en var prinsipielt uenig i hvordan midlene ble foreslått fordelt. Fakultetet argumenterte med at en så det som urimelig at det først skal holdes av 2/3 av rammen til nivå 1 i form av campusadministrasjon, fellestjenester, seksjonskostnader og driftskostnader før en fordeler det gjenstående til nivå 2 og 3. IRS-fakultetet hadde i oppgave å støtte opp under driften for de tre faglige enhetene som var ved fakultetet. Disse faglige enhetene ble fra 1.1.2018 overført Helsefak og HSL. Fakultetsledelsen sin vurdering var (og er) at fellesmidlene fra det tidligere IRS-fakultetet burde fordeles mellom Helse og HSL i første omgang, og at fellestjenestene og campusadministrasjonen burde finansieres på samme måte som fellestjenestene ellers på UiT. Oppgjøret knyttet til IRS-fakultetet burde ikke brukes som en salderingspost slik det etter fakultetsledelsens vurdering ble gjort i forslaget som ble lagt frem for universitetsstyret 13. mars 2019.

På bakgrunn av innspillet fra fakultetet foreslo universitetsdirektøren å utsette denne delen av budsjettfordelingen, og fikk fullmakt fra universitetsstyret til å fastsette justering av budsjettet etter endringer i administrativ organisering. I notat til Universitetsdirektøren av 3. april 2019 fra Avdeling for organisasjon og økonomi ble følgende foreslått:

Forslag til fordeling, fremlagt i styresak S 7/19 – Budsjett 2019, er i overensstemmelse med vedtatte planer om flytting av administrative ressurser. For å unngå en suboptimal omfordeling av budsjetttrammene, anbefaler vi at universitetsdirektøren fastsetter rammene i henhold til forslaget i styresaken.

I etterkant av dette har universitetsdirektøren besluttet å opprettholde en fordeling lik det opprinnelige forslaget som gikk til universitetsstyret 13. mars.

I tillegg har HSL ikke fått noen avklaring vedrørende finansiering av dekanpermisjon for tidligere dekan på IRS-fakultetet, noe som påvirker avsetningsnivået negativt med 1,7 mill. kr

Merkostnad ved nye grupper ex. phil.-studenter

Fusjonene med høyskolene i Alta, Harstad og Narvik har medført flere nye studentgrupper som skal ha tilbud om ex.phil. Merkostnadene har fram til nå blitt dekket av fakultetets eget budsjett, gjennom bruk av avsetninger og overbudsjettering. Fakultetet har ved flere anledninger tidligere spilt inn behov for økt basisbudsjett som følge av fusjonene, uten at dette har resultert i økte budsjetttrammer. Den økonomiske situasjonen tilsier at tilbudet ikke kan opprettholdes uten at merkostnadene dekkes gjennom økte tildelinger. Gjennom innspill til budsjettfordeling for 2021 til universitetsdirektøren, vedtatt i fakultetsstyresak FS 13/20, er det igjen bedt om kompensasjon av merkostnadene, stipulert til nærmere 3 mill. kr, gjennom permanent økning av basisbudsjettet.

ADM 2020

I forbindelse med ADM2020 ble 18 administrative stillinger flyttet fra fakultetet til fellestjenestene og vi fikk et fratrekk i bevilgningen i 2020 på 13,434 mill. kr. Det er sagt at det som inngår i fratrekket er faktiske/gjennomsnittlige lønnskostnader og et tillegg på 50 000 kr pr stilling i driftskostnader. Vi har beregnet kostnader for de 18 stillingene som er flyttet til nivå 1. For de stillingene som var besatt har vi brukt faktiske lønnskostnader og for de ubesatte har vi brukt en gjennomsnittlig lønnskostnad knyttet til stillingskode. Beregnede kostnader utgjør da til sammen 12 mill. kr. Av dette utgjør 11,1 mill. kr lønnskostnader og 0,9 mill. kr driftskostnader. Sammenlignet med det totale trekket på 13,434 mill. kr kan det se ut vi har blitt trukket 1,4 mill. kr mer enn hva kostnadene tilsier.

Bortfall av faste strategiske tildelinger

Fakultetene fikk fram til 2018 tildeling til formidling ut fra nøkkelfordeling som en fast post under strategiske tildelinger. Dette utgjorde for HSL-fakultetet ca. 1,3 mill.kr.

Videre var det en fast post over strategiske midler til utenlandsstipend for stipendiater og overgangsstipend for ferdige phd-kandidater - ca. 1 mill. kr. Denne falt bort i 2019. Fakultetet har videreført ordninga.

Fakultetene fikk også midler til generelt vitenskapelig utstyr basert på nøkler. Denne ordninga falt bort i 2020 og utgjorde for HSL-fakultetet ca 2 mill. kr. Nå blir alle utstyrsmidler fordelt på bakgrunn av søknader, og HSL-fakultetet har ikke de samme mulighetene til å nå opp her som de utstyrstunge fakultetene.

Under følger en oversikt over de strategiske tildelingene fakultetet har fått i perioden 2015 til 2020.

Tabell: beløp i mill. kr

Strategiske tildelinger	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formidling	1,05	1,24	1,35			

Vitenskapelig utstyr	1,67	2,07	2,71	3,28	2,12	
Overgangsstipend	0,56	0,49	0,49	0,47		
Utenlandsstipend	0,74	0,55	0,51	0,55		
<i>ProTed</i>	1,07	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
<i>Rammeplan lektorutd. 8-13</i>	1,00	1,00	1,00	1,00		
<i>Pilot i Nord</i>	2,50	2,50	2,50			
<i>Norskundervisning⁽¹⁾</i>	1,87	1,90				
<i>Strategiske midler til SKK og Sesam</i>	1,06					
<i>Reaidu</i>				1,50		
<i>UniversitetsNAV</i>				1,00		
<i>GENI</i>					0,70	1,40
<i>Lektorutdanningen</i>					6,15	6,15
<i>Fleksibel BLU</i>					0,30	2,08
<i>Brobygging på russisk</i>						0,13
<i>AcqVA Aurora Center</i>						(2)
Sum	11,52	10,85	9,66	8,90	10,37	10,86

1. Beløpet er lagt inn i basistildelingen fra og med 2017
2. Prosjektets totale ramme er 30 mill. kr med delt finansiering 50/50 mellom nivå 1 og 2, inkludert i beløpet er rekrutteringsstillinger.

Rekrutteringsstillinger

I 2019 ble rutinen for overføring av midler til rekrutteringsstillingene endret. Tidligere ble midlene overført umiddelbart etter at tildeling fra universitetsstyret var gjort. Etter den nye ordningen blir midlene overført to ganger i året, men ikke før det er tilsatt i stillingene. Formålet med endringen er å unngå oppbygging av avsetninger på fakultetene, og UiT får i tillegg et riktigere bilde av enhetenes avsetningsnivå. På virksomhetsnivå reduseres ikke avsetningsnivået knyttet til rekrutteringsstillingene – så lenge midlene ikke omdisponeres til andre formål av universitetsdirektøren.

HSL-fakultetet har sju historiske rekrutteringsstillinger, det vil si stillinger som historisk har ligget inne i budsjetttramma til det enkelte fakultet, men for en lengre periode ikke ble brukt til formålet. De siste årene har det igjen kommet krav om at fakultetene må tilsette i stillingene fordi de regnes inn i antallet rekrutteringsstillinger som departementet opererer med. Enn så lenge har fakultetet/instituttene brukt av avsetninger til å finansiere 7 slike stillinger. Når de generelle avsetningene går ned, og den nye finansieringsordninga for rekrutteringsstillinger medføre at det heller ikke akkumuleres store avsetninger knyttet til rekrutteringsstillinger, må fakultetet for framtiden medregne å sette av midler til finansiering av de historiske stillingene på anslagsvis 4,5 mill. kr. per år.

Oppsummering og videre anbefalinger

I denne saken har vi pekt på en rekke forhold har bidratt til at fakultetets økonomi er kraftig svekket i løpet de siste årene. Samlet sett utgjør dette mellom 30 og 40 mill. kr.

	<i>(Beløp i hele tusen)</i>
ABE-reformen	16 233
Ny internhusleiemodell	4 654

Nye grupper ex-phil.-studenter	3 000
Formidling - nøkkelfordeling	1 300
Utenlandsstipend og overgangsstipend	1 000
Utstyrsmidler - nøkkelfordeling	2 000
Rekrutteringsstillinger	4 500
ADM2020 - underdekning	1 400
Fusjonen med IBS og IRN	1 950
Totalt	36 037

Fakultetsstyret har i stor grad forsøkt å skjerme instituttene for de ulike reduksjonene i budsjetttramma. Fakultetet har i noen grad omprioritert og nedskalert aktiviteten, men for en stor del er aktiviteten opprettholdt gjennom overbudsjettering og nedskrivning av avsetninger. Dette er selvsagt ikke holdbart på sikt, og fakultetsstyret har bedt om en egen plan for hvordan budsjettet igjen kan komme i balanse. Det handler først og fremst om interne prioriteringer, men også om å gå i dialog med universitetsledelsen der vi mener at fakultetet ikke har fått tilstrekkelig finansiering til å dekke kostnader ved organisasjonsendringer iverksatt ved UiT og som i særlig grad berører HSL-fakultetet.

Også flere av enhetene ved fakultetet er nå i en situasjon med relativt store merforbruk i forhold til budsjetttramma, som vil påvirke den faglige aktiviteten ved enhetene. Dette må også tas med i de videre diskusjonene om prioriteringer og omprioriteringer.

Sonni Olsen
dekan

—

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur